

v Praze 18. 6. 2021

Vážení uživatelé,

v poslední době se často setkávám s otázkou, **jak v programu PC-JUC/DEV účtovat o kompenzacích za 2. vlnu pandemie covid-19**, které poskytovatelé zdravotní péče, hrazené ze zdravotního pojištění, aktuálně dostávají od zdravotních pojišťoven. Populárně jsou tyto kompenzace označovány jako „covid odměny zdravotníkům“.

Poznámka:

Kompenzace zdravotníkům za 2. vlnu pandemie nemají nic společného s tzv. „kompenzačním bonusem“. Kompenzační bonus byla přímá podpora, o kterou mohly některé OSVČ žádat v souvislosti s negativními ekonomickými důsledky pandemie covid-19.

O kompenzace poskytovatelům zdravotní péče, hrazené ze zdravotního pojištění, není třeba nikde žádat. Zdravotní pojišťovny je vyplatí automaticky.

Úvodem bych ráda poznamenala, že jsem nezjistila, že by se otázkou účtování o „covid odměnách zdravotníkům“ explicitně zabývala nějaká legislativa.

Kompenzační vyhláška (přesněji vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 305/2020 Sb., o stanovení způsobu zahrnutí kompenzace do výše úhrad za hrazené služby poskytnuté v roce 2020, naposledy aktualizovaná 28.4.2021) se podrobně zabývá stanovením výše kompenzací, nikoli účtováním o nich. Zdrojem následujících doporučení jsou informace uvedené

- v materiálu České stomatologické komory „Nejčastější otázky k aktuálním kompenzacím za 2. vlnu pandemie“ ze dne 2.6.2021 (autor Mgr. Slavík) a
- v diskusních příspěvcích specialistů (nejčastěji právníků) na odborných webech.

Na základě dostupných informací vycházím z toho, že:

- Kompenzace jsou příjmy poskytovatele zdravotní péče, hrazené ze zdravotního pojištění.
- Zdravotní pojišťovny vyplácejí kompenzace včetně zákonných odvodů zaměstnavatele.
- Poskytovatel zdravotní péče musí kompenzace použít na odměny pro zdravotnické pracovníky.
- Kompenzace nejsou určeny pro konkrétní pracovníky.
- Žádný zdravotnický pracovník nemá právní nárok na vyplacení odměny z kompenzace.
- Kompenzace je třeba použít na odměny zdravotnickým pracovníkům do konce roku 2021 (není nutné, aby byly vyplaceny v květnové výplatě, tj. v červnu 2021).
- Žádný právní předpis neurčuje, jak má poskytovatel kompenzace rozdělit.

1. Jak zaúčtovat přijetí „covid odměn zdravotníkům“ na účet zaměstnavatele?

Záměrem státu nepochybně je, aby příjemce covid odměny z ní odvedl daň z příjmů a zdravotní i sociální pojistné. **Přijaté kompenzace od zdravotních pojišťoven je proto vhodné zaznamenávat do peněžního deníku jako příjmy na účet s typem operace 8 - ostatní zdanitelné příjmy.**

Záleží na účtující, s jakou přesností chce příjem kompenzací od jednotlivých zdravotních pojišťoven sledovat. Může si zavést v číselníku „Ostatní zdanitelné příjmy“ jen jednu novou položku, která mu umožní jemně členit ostatní zdanitelné příjmy, např. 97 – covid odměny zdravotníkům, nebo si může v tomto číselníku zavést tolik nových položek, od kolika zdravotních pojišťoven mu kompenzace přišly, např.

81 – covid odměna od ZP 111

82 – covid odměna od ZP 201

83 – covid odměna od ZP 205 apod.

U zaměstnavatele (OSVČ - zdravotnického pracovníka) zdanění přijatých kompenzací a odvod zdravotního a sociálního pojistného z nich proběhne automaticky v rámci podání příznání k dani z příjmů a s tím souvisejících přehledů o příjmech a výdajích na zdravotní pojišťovnu a na OSSZ za rok 2021.

- Pokud se zaměstnavatel rozhodne (a má na to nárok), že si celé kompenzace ponechá, není třeba o nich dál jakkoli účtovat.
- Pokud se zaměstnavatel (OSVČ - zdravotnický pracovník) rozhodne kompenzace částečně nebo úplně rozdělit mezi zaměstnance, učiní tak u zaměstnanců prostřednictvím mzdové evidence. Zaměstnancům bude z odměn sražena daň z příjmů ze závislé činnosti a zdravotní a sociální pojistné (záleží na druhu uzavřeného pracovního poměru). Zaměstnavatel z odměn zaměstnancům odvede zdravotní a sociální pojistné (opět záleží na druhu pracovního poměru). Důležité je, že k dvojímu zdanění ani k dvojímu odvodu pojistného nedojde. Výdaje na mzdy (částky k výplatě, daň z příjmů sražená zaměstnancům, zdravotní a sociální pojistné sražené zaměstnancům, ostatní srážky z mezd a zdravotní a sociální pojistné odváděné za zaměstnance) jsou totiž pro zaměstnavatele daňově uznatelnými výdaji. Snižují jeho vyměřovací základ daně z příjmů.

2. Jak “covid odměny zdravotníkům“ rozdělit?

Poměr výše odměn jednotlivým pracovníkům je plně v kompetenci zaměstnavatele.

Nepostrádá smysl dobrovolně dodržet nějaké pomocné kritérium, např. rozdělit celkovou výši odměn mezi pracovníky v poměru jimi odpracovaných hodin v období říjen 2020 až únor 2021.

Zohlední se tím případná pracovní nepřítomnost zaměstnance nebo jeho částečný pracovní úvazek.

V každém případě je třeba tu část obdržенých kompenzací, kterou zaměstnavatel zamýšlí rozdělit na odměny zaměstnancům, dělit koeficientem 1,338.

Důvod:

Zaměstnavatel odvádí za zaměstnance tzv. povinné pojistné z vyměřovacího základu, kterým je většinou součet jejich hrubých mezd. Odvádí za ně ze svého:

a) 9 % na zdravotní pojištění

b) 24,8 % na sociální pojištění

Dohromady $9 + 24,8 = 33,8$ % vyměřovacího základu.

Snížením kompenzací na částku výše uvedeným způsobem se zohlední to, že zdravotní pojišťovny poskytly v rámci kompenzací i peněžní prostředky na povinné odvody zaměstnavatele.

Jinými slovy: Stát nechce zatížit zaměstnavatele zvýšenými odvody povinného pojistného, ke kterým by díky odměnám zaměstnancům zákonitě došlo.

Poznámka:

Nabízí se oprávněná námitka, že kompenzace mohly být rovnou osvobozeny od odvodů povinného pojistného. Mzdová evidence však nezná kombinaci, kdy zaměstnavatel je osvobozen od odvodu pojistného za zaměstnance, ale samotní zaměstnanci od pojistného osvobození nejsou. Proto zřejmě toto poněkud „krkolomné“, ale logické opatření.

3. Jak zajistit zdanění a odvod pojistného z „covid odměn zdravotníkům“?

Zaměstnancům se covid odměny dávají na měsíčním vyúčtování mzdy do položky “Ostatní zdanitelné příjmy s odvodem ZP a SP” (na formuláři se nachází bezprostředně nad položkou „Hrubá mzda“).

Pokud si zaměstnavatel (OSVČ - zdravotnický pracovník) ponechá část přijatých kompenzací (případně celé) jako **odměnu pro sebe, nijak o tom speciálně neúčtuje**. Stačí, že přijaté kompenzace zapíše do peněžního deníku jako zdanitelné příjmy dle § 7 zákona o dani z příjmů. Viz bod 1 tohoto textu. Tím je zajištěno, že z kompenzací bude odvedena daň z příjmů a zdravotní i sociální pojistné.

4. Příklady zaúčtování „covid odměn zdravotníkům“

Příklad 1 - Odměnu rozdělujete pouze mezi zaměstnance

Coby zaměstnavatel jste obdržel(a) na kompenzacích od zdravotních pojišťoven celkem 80.280 Kč. Máte 2 zaměstnance. Odměnu chcete rozdělit pouze mezi ně.

1) Všechny přijaté kompenzace od zdravotních pojišťoven zaznamenáte do peněžního deníku jako příjmy na účet s typem operace 8 - ostatní zdanitelné příjmy. Můžete si pro typ operace zavést jemnější členění, např. 81 – covid odměna od ZP 111, 82 – covid odměna od ZP 201 apod.

2) Součet obdržených kompenzací dělíte koeficientem 1,338.
 $80.280/1,338 = 60.000$

3) Mezi zaměstnance rozdělíte na odměnách 60.000 Kč. Jakkoli, třeba rovným dílem 30.000 + 30.000.

4) Každému zaměstnanci dáte jeho odměnu 30.000 Kč na měsíčním vyúčtování mzdy do položky „Ostatní zdanitelné příjmy s odvodem ZP a SP“.

Běžným mechanismem měsíčního vyúčtování mzdy je zajištěno, že každý zaměstnanec odvede (i) ze své covid odměny daň z příjmů ze závislé činnosti, zdravotní pojistné a sociální pojistné.

Vy za zaměstnance odvedete z jejich odměn:

9 % na zdravotní pojištění ... $0,09 * 60.000 = 5.400$ Kč

24,8 % na sociální pojištění ... $0,248 * 60.000 = 14.880$ Kč

Dohromady na povinném pojistném odvedete z odměn zaměstnanců $5.400 + 14.880 = 20.280$ Kč.

Kontrolní součet: $60.000 + 20.280 = 80.280$ Kč.

Důležité: Částka 80.280 Kč bude nejprve zahrnuta do Vašich příjmů, ze kterých odvádíte daň z příjmů a zdravotní a sociální pojistné. Po vyplacení odměn zaměstnancům a po odvodu povinného pojistného za zaměstnance bude však tato částka coby mzdový výdaj zahrnuta do daňově uznatelných výdajů. Takže se přijaté kompenzace na odvodu Vaší daně z příjmů ani na Vašich odvodech pojistného nebudou podílet.

Příklad 2 - Odměnu rozdělujete mezi sebe a zaměstnance

Coby zaměstnavatel jste obdržel(a) na kompenzacích od zdravotních pojišťoven celkem 80.280 Kč. Máte 1 zaměstnance. Odměnu chcete rozdělit mezi něho a sebe.

1) Všechny přijaté kompenzace od zdravotních pojišťoven zaznamenáte do peněžního deníku jako příjmy na účet s typem operace 8 - ostatní zdanitelné příjmy. Můžete si pro typ operace zavést jemnější členění, např. 81 – covid odměna od ZP 111, 82 – covid odměna od ZP 201 apod.

2) Kompenzace rozdělíte ve Vámi zvoleném poměru, třeba rovným dílem 40.140 + 40.140.

3) Kompenzace určené pro zaměstnance dělíte koeficientem 1,338.
 $40.140/1,338 = 30.000$

4) Zaměstnanci dáte jeho hrubou odměnu 30.000 Kč na měsíčním vyúčtování mzdy do položky „Ostatní zdanitelné příjmy s odvodem ZP a SP“.

Běžným mechanismem měsíčního vyúčtování mzdy je zajištěno, že zaměstnanec odvede (i) ze své covid odměny daň z příjmů ze závislé činnosti, zdravotní pojistné a sociální pojistné.

Vy za zaměstnance odvedete z jeho odměny:

9 % na zdravotní pojištění ... $0,09 * 30.000 = 2.700$ Kč

24,8 % na sociální pojištění ... $0,248 * 30.000 = 7.440$ Kč

Dohromady na povinném pojistném odvedete z odměny zaměstnance $2.700 + 7.440 = 10.140$ Kč.

Vám zůstane (před zdaněním a odvodem pojistného) odměna 40.140 Kč.

Kontrolní součet: $30.000 + 10.140 + 40.140 = 80.280$ Kč.

Důležité: Částka 80.280 Kč bude nejprve zahrnuta do Vašich příjmů, ze kterých odvádíte daň z příjmů a zdravotní a sociální pojistné. Po vyplacení odměny zaměstnanci a po odvodu povinného pojistného za zaměstnance však bude mzdový výdaj $30.000 + 10.140 = 40.140$ zahrnut do daňově uznatelných výdajů. Takže z přijatých kompenzací se bude na Vaší dani z příjmů a na Vašich odvodech pojistného podílet jen zbývající 40.140 Kč (Vaše odměna).

Musím poznamenat, že postupy uvedené v příkladech nemají výslovnou oporu v nějakých metodických pokynech. Jak jsem uvedla, není mi známo, že by se někdo praktickým provedením zdanění a odvodu pojistného z „COVID odměn zdravotníkům“ oficiálně zabýval.

Podstatné je, že výše uvedeným postupem nebude stát krácen ani na dani z příjmů ani na pojistném.

V případě potřeby mne laskavě kontaktujte mailem nebo v pracovních dnech na hotline programu (pondělí: 13-17 hod, úterý, středa, čtvrtek: 8-12 hod, 13-17 hod, pátek: 8-12 hod).

S pozdravem

Ing. Jana Beranová – ARIES
V Remízku 936/15
152 00 Praha 5

251 812 567, 603 713 085
j.beranova@seznam.cz
<http://www.pcjucdev.cz>